

**Plan van aanpak
alcoholmatiging en jeugd**

2008 - 2011

Inhoudsopgave

Vooraf	4
1 Situatieanalyse.....	5
1.1 Kader.....	5
1.2 Feiten en cijfers.....	7
2 Uitgangspunten, doelen en rollen.....	8
2.1 Uitgangspunten	8
2.2 Algemene doelstelling	8
2.3 Rol van de gemeente.....	9
3 Beleid	10
3.1 Beleidslijn 1 Preventie.....	10
3.2 Beleidslijn 2 Regelgeving.....	11
3.3 Beleidslijn 3 Handhaving	12
4 Uitvoering	14
4.1 Financiën.....	14
4.2 Communicatie	14

Vooraf

Nederland behoort in Europa tot de top als het gaat om alcoholgebruik door jongeren. Vooral in de leeftijdsgroep 12-14 jaar is het gebruik de afgelopen tien jaar opvallend gestegen (Trimbos-instituut, 2006). Dit is zeker geen gegeven om trots op te zijn. Het is dan ook niet verwonderlijk dat dit onderwerp de aandacht heeft: landelijk vanuit het rijk, regionaal in Twente en niet in de laatste plaats binnen de gemeente Hengelo zelf.

Alcoholmatiging is geen nieuw thema in de gemeente. Er lopen al veel activiteiten en de gemeente volgt al meerdere sporen om aan alcoholmatiging te werken. Het is dus logisch dat er in beleidsvelden op het gebied van jeugd, zorg en veiligheid nu al aandacht voor dit onderwerp is. Via dit plan van aanpak worden de verschillende lokale initiatieven op een rij gezet en deze worden, waar nodig, aangevuld. Voor de nieuwe activiteiten is budget beschikbaar via de gemeentebegroting.

Daarnaast wordt via het regionale Twentse traject *Happy Fris?!* een extra impuls gegeven aan alcoholmatiging, iets waarvan de gemeente Hengelo natuurlijk gebruik zal maken. Belangrijk is dat de regionale ontwikkelingen ingepast worden in dit lokale plan zodat deze elkaar versterken. In dat opzicht is dit plan van aanpak dan ook dynamisch te noemen.

1 Situatieanalyse

1.1 Kader

Binnen het beleid op het gebied van alcoholmatiging zijn meerdere ontwikkelingen aan te wijzen die van invloed zijn op de lokale aanpak in de gemeente Hengelo. Hieronder worden deze landelijke, regionale en lokale kaders kort weergegeven.

Landelijk

Preventienota "Kiezen voor gezond leven"

Gemeenten zijn op basis van de Wet collectieve preventie volksgezondheid (WCPV) belast met de uitvoering van de collectieve preventie. Het kabinet heeft daarbij de volgende prioriteiten bepaald: roken, overgewicht, diabetes, depressie en schadelijk alcoholgebruik. De ambitie op het gebied van alcoholmatiging luidt binnen de preventienota: drinken met mate, verstandig en niet te jong. Het kabinet wil alcoholgebruik op jonge leeftijd voorkomen, vooral onder de 16 jaar. Daarnaast richt het kabinet zich op de preventie van schadelijk en overmatig alcoholgebruik van oudere jongeren en op probleemdrinken. Het kabinet wil het volgende bereiken:

- Kinderen drinken later: het gebruik van alcohol bij jongeren onder de 16 jaar terugbrengen naar het niveau van 1992.

Hoofdlijnenbrief alcoholbeleid

In november 2007 is de hoofdlijnenbrief alcoholbeleid verschenen van de ministeries VWS, Jeugd en Gezin en BZK. Met deze brief wordt een integrale aanpak nagestreefd rond alcoholmatiging en jeugd. Voor 2011 is als concreet streefcijfer geformuleerd voor het alcoholgebruik van jeugdigen:

- het percentage kinderen van 12 t/m 15 jaar dat alcohol gebruikt moet in 2011 teruggebracht zijn tot 62% (nu 82% - landelijke jeugdmonitor, 2007).

Daarnaast wordt het voorstel voor vier nieuwe bevoegdheden voor gemeenten gedaan. Deze voorstellen moeten nog in het parlement besproken worden. Het gaat er hierbij om dat gemeenten:

- meer bevoegdheden krijgen om alcoholmisbruik aan te pakken. Zo kunnen ze zelf bepalen of de leeftijdsgrens voor de verkoop van alcohol wordt verhoogd naar 18 jaar;
- mogen beslissen dat jongeren onder een bepaalde leeftijd vanaf een bepaald tijdstip niet meer mogen worden toegelaten in cafés en discotheken;
- via de burgemeester supermarkten die de regels vaak overtreden het recht kunnen ontnemen alcohol te verkopen;
- in de toekomst ook zelf toezicht gaan houden op de naleving van de regels rond alcoholverkoop.

Regionaal

Happy Fris?!

Eind 2006 is door het Regionaal College een stuurgroep 'jeugd en alcohol' in het leven geroepen.

Directe aanleiding daartoe waren de verontrustende signalen over de toename van alcoholgebruik door (zeer) jeugdigen en het inzicht hoe schadelijk alcoholgebruik op jonge leeftijd is. In juli 2007 heeft de stuurgroep het plan *Happy Fris?! (Heb ie fris)* vastgesteld. Hierin wordt een integrale aanpak van alcoholmatiging en jeugd in de regio Twente wordt voorgesteld. De regionale aanpak rust op drie pijlers:

1. beïnvloeding van het gebruik van alcohol;
2. beïnvloeding van de beschikbaarheid van alcohol;
3. verbetering van het toezicht op de naleving van wet- en regelgeving.

Taak van de stuurgroep is nu om tot een breed en samenhangend pakket aan voorstellen te komen, zodat:

- de toename van het alcoholgebruik onder jongeren tot 16 jaar stopt;
- binnen 4 jaar aantoonbaar het gebruik van alcohol onder jongeren onder de 12 jaar met 50% teruggebracht wordt en bij de jongeren tussen 12 en 16 jaar met 25%;
- uiteindelijk jongeren onder de 12 helemaal geen alcohol meer gebruiken.

De provincie Overijssel heeft toegezegd om in de periode van 2008 tot en met 2011 jaarlijks een bedrag van € 100.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van regionale activiteiten. In februari 2008 zijn drie regionale werkgroepen (preventie, regelgeving en handhaving) aan de slag gegaan met de uitwerking van het regionale plan. Volgens de huidige planning zijn de resultaten van de

werkgroepen bekend in oktober van dat jaar. Per 1 april is een website beschikbaar en ook is een regionaal logo voor het project ontworpen.

Notitie 'Twente kiest voor gezond leven en werkt aan gezondheid'

De Bestuurscommissie Openbare Gezondheidszorg Regio Twente heeft de werkgroep Lokaal Gezondheidsbeleid (LGB) in april 2006 de opdracht gegeven het lokale gezondheidsbeleid voor de periode 2007-2011 voor te bereiden. In het conceptplan heeft alcoholmatiging en jeugd een prominente plek gekregen. Hierin worden de volgende acties voorgesteld:

- uitvoeren projectplan *Happy Fris?!*;
- versterken regelgeving en handhaving (geen verkoop van alcohol aan jongeren onder de wettelijke leeftijdsgrens. Beperking verkrijgbaarheid alcohol (binnen wettelijke mogelijkheden);
- alcohol en opvoeding: participatie in landelijke campagne en samenhangend aanbod opvoedingsondersteuning;
- voorlichtingsaanbod voor studenten en scholieren beroepsonderwijs;
- intensiveren scholing intermediairen en versterken aanbod behandeling alcoholproblematiek (specifieke aandacht voor ouderen).

Lokaal

Integraal jeugdbeleid

In de nieuwe nota jeugdbeleid van 2007 worden kaders aangegeven waarin het opgroeien en ontwikkelen van het kind centraal staan. Er wordt ingespeeld op de verschillende leefsituaties zoals thuis, op school, bij de opvang, in de vrije tijd en bij de arbeid. Eén van de doelstellingen die is opgenomen in het plan, is het tot stand brengen van een toegankelijk aanbod van voorlichting en advies onder andere op het gebied van alcoholmatiging voor alle ouders, kinderen, jongeren en professionals. De te ontwikkelen Centra voor Jeugd en Gezin kunnen hier een belangrijke rol in gaan spelen, omdat hier bundeling en overdracht van kennis plaats zal vinden. Binnen het beleid is Triple P (positief pedagogisch programma) opgenomen als centrale activiteit voor het geven van opvoedingsondersteuning. Het programma kan ingezet worden voor tal van onderwerpen en richt zich op verschillende leeftijden, doelgroepen en niveaus van problematiek. Inzetten van dit programma voor alcoholmatiging is een logische stap.

Integraal veiligheidsbeleid

Hengelo is een van de veiligste grote steden van Nederland. Een belangrijke doelstelling van het beleid is dan ook om Hengelo een nog veiligere en meer leefbare stad te maken waarin burgers het prettig vinden te wonen, werken en recreëren en waar ondernemers graag willen vestigen en gevestigd willen blijven vanwege het veilige ondernemersklimaat.

Het uitgaanscentrum in de Hengelose binnenstad verdient hierbij extra aandacht. Bij het thema veilig uitgaan wordt zowel de objectieve kant (feitelijke incidenten) als de subjectieve kant (het veiligheidsgevoel) belicht. Voor veilig uitgaan zijn de doelstellingen om aan het eind van 2009 de uitgaansoverlast teruggebracht te brengen tot 300 meldingen per jaar. Uit de leefbaarheids- en veiligheidsmonitor moet blijken of de doelstelling is gehaald en of het percentage mensen dat heeft aangegeven slachtoffer te zijn geworden van een geweldsdelict onder de 5% ligt. Alcoholgebruik vergroot het risico op uitgaansoverlast. Vooral het excessief alcoholgebruik bij jongeren in het weekend is veelal aanleiding tot uitgaansgeweld. De kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan en het Horecaconvenant zijn twee instrumenten om het uitgaansgeweld/overlast tegen te gaan.

Horecaconvenant

In 2001 hebben horeca, politie, openbaar ministerie en gemeente een convenant afgesloten om het uitgaan in de binnenstad van Hengelo veiliger te maken en de overlast te verminderen. De evaluatie van dit convenant is in 2005 vastgesteld. De vier partijen hebben in het convenant een aantal inspanningsverplichtingen afgesproken met als belangrijkste doelen:

- het uitgaan commercieel aantrekkelijk houden;
- veiligheid garanderen;
- overlast minimaliseren.

Voor alcoholmatiging zijn de volgende afspraken gemaakt;

- Horeca: Cooling down, drank onthouden aan dronken bezoekers, geen happy hours en piekuren
- Gemeente: Voorlichting op scholen over alcoholgebruik
- Politie: Aanspreken van minderjarigen bij overmatig alcoholgebruik

De politie heeft middelengebruik zelf ook als speerpunt van beleid voor de komende jaren genomen.

Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan

Begin 2008 heeft de burgemeester samen met de horeca Hengelo en de politie een samenwerkingsovereenkomst Kaliteitsmeter Veilig uitgaan ondertekend. Partijen verbinden zich eraan door middel van deze Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan te komen tot een integrale aanpak van veiligheid van het uitgaansgebied. Vijf speerpunten worden de komende tijd uitgewerkt, namelijk:

- verbeteren openbare en publieke ruimtes in uitgaansgebieden;
- verminderen alcohol- en drugsgebruik;
- collectief deurbeleid/ontzeggingen;
- samenwerking politie, horeca en gemeente verder verbeteren;
- handhaving van regels.

De genomen maatregelen kunnen uiteindelijk geïntegreerd worden in het bestaande horecabeleid.

Verslavingszorg

Al een ruim aantal jaren ondersteunt gemeente Hengelo de activiteiten van Tactus op het gebied van preventiebeleid. In de laatste jaren is het project *De gezonde school en genotsmiddelen* op vele scholen in Hengelo uitgevoerd. Ook diverse gastlessen zijn er op de scholen gegeven. Echter, forse impulsen op het gebied van preventie konden tot nu toe niet gegeven worden; het bleef dus bij de bovengenoemde activiteiten. Veel lokaal beleid is gericht op de behandeling, opvang en zo mogelijk resocialisering van verslaafden. Dankzij extra gelden van de provincie en de gemeenteraad is de mogelijkheid ontstaan om niet alleen fors in te zetten op het aanpakken, stoppen en voorkomen van bestaande verslaving en de heftige gevolgen daarvan. Het voorkomen van problemen kan nu op een intensievere manier worden ondersteund.

1.2 Feiten en cijfers

Er is een duidelijke samenhang tussen alcoholgebruik en risico's op gebieden als gezondheid, verkeer, maar ook strafbare feiten zoals vernielingen, geweld en baldadigheid:

Alcohol en risico's	
Verkeersslachtoffers	25-30% van de verkeersslachtoffers is het gevolg van alcohol- en drugsgebruik (Wegman en Aarts, 2005). Mannen tussen de 18 en 24 jaar vormen slechts 4% van de totale bevolking, maar maken 23% uit van de ernstig gewonden en dodelijke slachtoffers van alcoholongevallen (SWOV, 2006).
Gezondheidsrisico's	Tot het twintigste levensjaar beïnvloedt alcohol de ontwikkeling van de hersenen (GGD, 2007). Regelmatig alcoholgebruik bij tieners kan dan ook leiden tot concentratieproblemen en leerachterstanden op school. Daarnaast is het aantal alcoholvergiftigingen (in coma raken door een te hoge concentratie alcohol in het bloed) sinds 1999 verzeestienvoudigd (www.alcoholinfo.nl). Een ander gezondheidsrisico is het volgende. Alcoholhoudende dranken zijn legaal te verkrijgen. En daarmee maatschappelijk meer geaccepteerd in het gebruik, vooral wanneer er sociaal, incidenteel en met mate wordt gedronken. Daarmee is minder zichtbaar dat excessief en over langere periode gebruik van alcohol biologisch gezien een veel grotere, blijvende schadelijke werking heeft dan langdurig gebruik van diverse bekende vormen van harddrugs. Op langere termijn kan excessief alcoholgebruik onder meer leiden tot afbraak van de lever (cirrose) en blijvend verlies van het korte termijn geheugen (syndroom van Korsakov).
Geweld, agressie	Uit Brits onderzoek is gebleken dat bij 44% van alle geweldplegingen de dader onder invloed van alcohol was (British Crime Survey, 2006).
Uitgaansgeweld	Bij agressie tijdens het uitgaan is in acht van de tien gevallen alcohol in het spel. Het uitgaansgeweld heeft de afgelopen jaren al meerdere dodelijke slachtoffers geëist (Ministerie VWS, 2003).
Mishandeling	Ongeveer 30% van de vrouwenmishandeling gebeurt onder invloed van alcohol (NIGZ, 1998). Naar aanleiding van de Twentse Monitor Huiselijk Geweld 2006 is een inventarisatie gemaakt van de samenhang van 'bekend bij verslavingszorg' en door het OM vervolgte verdachten. Hieruit blijkt dat ongeveer 12% van de in Hengelo wonende verdachten van huiselijk geweld bekend is bij de verslavingszorg. Daarbij is ongeveer in 45% van de gevallen sprake van alcohol als 'hoofdmiddel'.

2 Uitgangspunten, doelen en rollen

2.1 Uitgangspunten

Om te komen tot een effectieve uitvoering van beleid op het gebied van alcoholmatiging en jeugd worden de volgende uitgangspunten genomen:

1. Lokale aanpak, ondersteund door regionale impuls

Binnen de gemeente Hengelo worden al tal van activiteiten uitgevoerd op het gebied van alcoholmatiging. Dit is ook al aangegeven in paragraaf 1.1 onder de lokale kaders. Deze lokale aanpak is leidend en vormt de basis voor dit plan van aanpak. De regionale impuls die de komende jaren gegeven wordt in Twente is aanvullend op het lokale beleid.

2. Samenwerking in Twente

Jongeren zijn mobiel; ze wonen in de ene gemeente, gaan naar school in de andere en gaan vervolgens uit in weer een derde gemeente. De regionale aanpak beoogt dat jongeren op verschillende plaatsen een zelfde boodschap krijgen ten aanzien van alcoholgebruik.

3. Brede aanpak

Alcoholmatiging is niet te bereiken via één oplossing, een pakket van maatregelen heeft meer kans op slagen dan een enkele maatregel. Er wordt gekozen voor een aanpak waarbij meerdere maatregelen - op het terrein van regelgeving, handhaving en preventie - een elkaar versterkend effect kunnen hebben.

4. Partners

Alcoholmatigingsbeleid kan geen zaak zijn van gemeenten alleen; er zal nauw moeten worden samengewerkt met lokale en regionale partners. Politie, Tactus, Halt, OM, GGD, jongerenwerk, het verenigingsleven, et cetera kunnen door elkaars expertise en netwerk te benutten, activiteiten versterken of gezamenlijk opzetten. Ouders zijn ook een zeer belangrijke partij.

2.2 Algemene doelstelling

Bij de algemene doelstelling en indicatoren wordt aangesloten bij de doelen en streefwaarden zoals die regionaal bepaald zijn:

Doelstelling

1. De toename van het alcoholgebruik onder jongeren tot 16 jaar stopt.
2. Het gebruik van alcohol onder jongeren onder de 12 jaar is met 50% teruggebracht en bij de jongeren tussen 12 en 16 jaar met 25%.

Indicatoren	Bron	Meest actuele kengetal	Streefwaarde			
			2008	2009	2010	2011
% Jongeren onder de 12 jaar dat alcohol heeft gebruikt afgelopen maand.	Tactus	19% (2006)	19%	17%	13%	9%
% Jongeren in het voortgezet onderwijs (klas 2 en 4) dat alcohol gebruikt.	GGD	70% (2004)	70%	65%	60%	52%
Aantal jongeren dat een Halt-afdoening krijgt als gevolg van zaken waarbij alcohol in het spel is.	Halt	19 (2007)	19	18	16	14
Aantal jongeren dat met een alcoholvergiftiging in het ziekenhuis is opgenomen.	Tactus	40 (2007)	40	35	35	30

2.3 Rol van de gemeente

De lokale aanpak is leidend en vormt het uitgangspunt voor de gemeentelijke regie. Concreet vult de gemeente deze rol in door:

1. Het bewerkstelligen van optimale communicatie en afstemming tussen de gemeentelijke partners.
2. Het bijeen brengen van betrokken instellingen om vervolgens samenwerkingsafspraken te maken.
3. Het bewaken van de voortgang van de voorgenomen activiteiten.
4. Het uitvoeren van activiteiten die de samenwerkende instellingen overstijgen.
5. Het onderhouden van contacten met bovengemeentelijke instellingen en het afstemmen met andere overlegstructuren en bestuurslagen.
6. Het beschikbaar stellen van middelen om de gemaakte afspraken en acties te bekostigen.
7. De samenwerkingspartners voorzien van de meest actuele informatie.
8. Het verankeren van alcoholmatiging binnen de diverse beleidsterreinen.

In de op te stellen Sociale Structuurvisie zullen ook aanknopingspunten gevonden kunnen worden om de rol van de gemeente effectiever vorm te geven.

3 Beleid

Een effectief lokaal alcoholmatigingsbeleid kent drie pijlers: regelgeving (1), handhaving (2) en preventie (3). Deze indeling sluit aan bij de indeling die in het regionale plan *Happy fris?!* uitgewerkt is en kent grote overeenstemming met de indeling van het stappenplan lokaal alcoholbeleid dat is opgesteld door de Voedsel en Waren Autoriteit in opdracht van het ministerie van VWS. Het beleid van de gemeente Hengelo wordt aan deze drie pijlers opgehangen.

3.1 Beleidslijn 1 Preventie

Doelstelling

1. Bevorderen van een gezonde leefstijl.
2. Verminderen van risicogedrag.
3. Verhogen kennis over alcoholgebruik door uitvoeren van onderzoek.

Activiteiten	Be- staand	Nieuw	Lokaal	Regio
1. Voortzetting al bestaande preventieactiviteiten voor volwassenen en jongeren.	X		X	X X
2. Uitvoeren van regionale activiteiten uit <i>Happy Fris?!</i> : aanpak keten en hokken, (sport)kantines, <i>Meer dan een biertje</i> .		X		
3. Uitvoeren van lokale activiteiten: <i>Homeparty</i> , <i>Strengthening families</i> , <i>Op tijd voorbereid</i> in combinatie met <i>Triple P</i> .	X	X	X	
4. Uitvoeren/ontwikkelen aanvullende preventieactiviteiten gericht op volwassenen.		X	X	
5. Inpassen verdere regionale ontwikkelingen.		X		
6. Uitvoeren onderzoek door Tactus en via de jeugdmonitor		X	X	X

1. GGD, Tactus en andere landelijk opererende organisaties ontwikkelen en voeren al een groot aantal interventies uit. Hier wordt zoveel mogelijk gebruik van gemaakt en bij aangesloten. De centrumgemeenten (Almelo en Enschede) maken jaarlijks afspraken met Tactus over de inzet op preventie in Hengelo. De huidige activiteiten (uit basispakket) worden voortgezet. Voorbeelden van activiteiten die Tactus in dit kader uitvoert zijn alcoholmatigingsprojecten op het voortgezet onderwijs, publieksvoorlichting en begeleiding. De politie besteedt via het schooladoptieplan aandacht aan alcohol en drugs. Binnen het beleid van de scholen is daarnaast ook aandacht voor alcoholmatiging. Het jongerenwerk brengt tot slot in samenwerking met de politie via het project *Wijs in de wijk* alcoholmatiging en jeugd onder de aandacht bij de ouders.
2. Bij de uitvoering van *Happy Fris?!* wordt onderscheid gemaakt in regionale en lokale activiteiten. Het regionale programma wordt in heel Twente uitgevoerd op basis van financiering door de provincie Overijssel. Het Regionaal College heeft als regionale prioriteiten aangegeven: aanpak keten en hokken, (sport)kantines en *Meer dan een biertje*.
 - Aanpak keten en hokken: opgenomen in beleidslijn handhaving. Hierbij worden ook preventiemaatregelen meegenomen.
 - (Sport)kantines: een campagne gericht op (sport)kantines om hun alcoholmatigingsbeleid aan te scherpen; inclusief voorlichting aan sporters en handreikingen aan het bestuur.
 - *Meer dan een biertje*: jeugdagenten sporen jongeren op die probleemgedrag vertonen (dat verband houdt met middelengebruik) en nodigen hen en de ouders uit voor gesprek op politiebureau. De afzonderlijke gesprekken met ouder en kind worden gevoerd door Tactus en er wordt verwezen naar de hulpverlening. Wanneer deze aanpak gelanceerd wordt in Hengelo is het van belang dat hier bij de start aandacht aan besteed wordt in de vorm van een kick-off.
3. Aanvullend op de regionale activiteiten, wordt nog een aantal lokale projecten uitgevoerd door Tactus. Deze worden via gemeentelijke middelen bekostigd. Het gaat hierbij om *Homeparty*, *Strengthening families* en *Op tijd voorbereid*.
 - *Homeparty*: een huiskamerbijeenkomst, gebaseerd op het idee van de tupperware party, over alcoholmatiging, opvoeding en ongewenst gedrag zoals criminaliteit. Een professional of peerouder (getraind door Tactus) geeft informatie en ervaringen rondom de opvoeding worden uitgewisseld. Het doel is om handvatten te geven aan ouders die niet op ouderbijeenkomsten verschijnen.

- *Strengthening families*: een gezinsgericht programma voor kinderen van verslaafde ouders. Het programma is een 'vertaling' van een Amerikaans model. Het richt zich op het creëren van een positief gezinsklimaat met als doel riskant alcohol- en drugsgebruik te voorkomen. Centraal staat het versterken van de vaardigheden van zowel de ouders als de kinderen.
- *Op tijd voorbereid*: een voorlichtingsproject over alcoholmatiging (en roken) welke zich richt op groep 8 van het basisonderwijs. Het programma bestaat uit een klassikaal deel en een individueel deel via de computer (E-learning). De begeleiding van het project wordt gedaan door Tactus en start met een informatiebijeenkomst voor de docenten en ouders.

Bij de uitvoering van de bestaande activiteiten is het van belang dat deze aanvullend en niet overlappend zijn met bestaande activiteiten zoals Triple P.

Bij het uitvoeren van de activiteiten dient er nadrukkelijk aandacht te zijn voor jongeren die een verhoogd risico lopen op het ontwikkelen van alcoholproblemen. In dit kader kunnen kinderen van verslaafde ouders genoemd worden. Deze jongeren drinken vaker dan andere jongeren alcohol en zij lopen meer risico om problemen met alcohol te ontwikkelen. Ook jongeren die psychosociale problemen hebben lopen meer kans alcoholproblemen te ontwikkelen. Denk onder meer aan jongeren in de jeugdzorg, jongeren die spijbelen en hangjongeren. Deze jongeren hebben meer nodig dan een standaard voorlichting.

4. Wanneer de nadruk op preventieactiviteiten voor alcoholmatiging en jeugd is gelegd en de activiteiten in gang zijn gezet, wordt de aandacht in beleidsvorming verschoven naar Preventie Middelengebruik en 23+. Hierin komt naast het versterken van ouders in de begeleiding van hun kinderen op dit gebied, ook aan de orde welk beleid in kantines, overige plaatsen, welzijnsinstellingen, et cetera dient te worden ontwikkeld. Totdat de 23+ groep aan de orde komt, wordt in elk geval overlegd met partners in het veld en worden ontwikkelingen op dit gebied gevolgd.
5. Regionaal wordt gewerkt aan een concretisering van de preventieve activiteiten via de werkgroep Preventie. Eventuele aanvullingen die vanuit deze werkgroep komen, worden (waar mogelijk) lokaal ingebed.
6. Het vergroten van kennis over alcoholgebruik door jongeren is van groot belang. Daarom wordt in de loop van 2008 als pilot onderzoek uitgevoerd in de gemeente Hengelo naar het voornemen van middelengebruik door jongeren tijdens het uitgaan. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Tactus. Aanvullend wordt momenteel de Hengelose jeugdmonitor ontwikkeld. Met de jeugdmonitor, die zich richt op jongeren van 0 tot 23 jaar, wil de gemeente Hengelo een beeld schetsen van de ontwikkeling, de leefsituatie en het welzijn van de jeugd, onder meer op het gebied van alcoholgebruik. In 2009 verschijnt de eerste rapportage van de jeugdmonitor.

Indicatoren	Bron	Meest actuele kengetal	Streefwaarde			
			2008	2009	2010	2011
% Jongeren in het voortgezet onderwijs dat op weekenddagen 5 glazen of meer per keer drinkt. ¹	GGD	23% (2004)	23%	21%	20%	19%
% Basisscholen waar voorlichtingprogramma <i>Op tijd voorbereid</i> wordt uitgevoerd.	Gemeente	0% (2007)	50%	50%	75%	75%
Aantal keer dat Tactus gastlessen geeft in het voortgezet onderwijs	Tactus	156 (schooljaar 05/06)	160	160	170	175

3.2 Beleidslijn 2 Regelgeving

Doelstelling

1. Bevorderen van alcoholmatigende maatregelen ten behoeve van jeugd.
2. Ontwikkelen van en invulling geven aan de sturingsmiddelen voor regelgeving en controle.
3. Waar nodig opnemen van alcoholmatiging door de jeugd in beschikkingen van organisaties en zo mogelijk in de Algemene Subsidie Verordening van de gemeente Hengelo.

¹ Deze cijfers zijn afkomstig van de E-movo en zijn in 2008 en 2011 bekend.

Activiteiten	Be- staand	Nieuw	Lokaal	Regio
1. Invulling geven aan de vier nieuwe bevoegdheden van de burgemeester ten aanzien van aanpak drankgebruik.		X	X	
2. Uitvoeren inspanningsverplichtingen Horecaconvenant.	X			X
3. Invullen geven aan voorwaarden rond subsidiëring van sportverenigings- en welzijns- en overige locaties waar jongeren komen op het gebied van alcoholmatiging en jeugd		X	X	
4. Aanscherpen en afstemmen van bestaande regelgeving.	X	X	X	X

- In de hoofdlijnenbrief alcoholbeleid van de ministeries van VWS is aangekondigd dat de burgemeester in medebewind i.p.v. het college van B&W belast wordt met de uitvoering van de Drank- en Horecawet. Op welke termijn deze wijzigingen van kracht worden is thans nog niet bekend, echter bij invoering wel van belang voor het gemeentelijk beleid.
 - Naast de controleurs van de Voedsel en Waren Autoriteit worden ook door de burgemeester te benoemen gemeentelijk toezichthouders aangewezen als toezichthouder op de Drank- en horecawet. Deze toezichthouders kunnen namens de burgemeester bestuurlijke boetes opleggen aan ondernemers.
 - De burgemeester wordt in staat gesteld bij vergunningplichtige inrichtingen die de regels van de Drank- en horecawet niet naleven de vergunning voor een bepaalde periode te schorsen, naast de reeds bestaande mogelijkheden als het opleggen van een dwangsom of een boete het intrekken van de vergunning.
 - De burgemeester mag ondernemers van levensmiddelenwinkels, warenhuizen, snackbars, et cetera stevig aanpakken als zij bij herhaling drank verkopen aan jongeren onder de geldende leeftijdsgrens.
- In 2001 hebben horeca, politie, gemeente en openbaar ministerie een convenant ondertekend met daarin inspanningsverplichtingen. Een aantal van die verplichtingen staan vermeld onder het lokale beleid paragraaf 1.1. Maatregelen die voort komen uit de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan kunnen uiteindelijk geïntegreerd worden in het bestaande horecabeleid.
- In het algemeen kan een plaatselijke instelling, die er niet in slaagt zelf de begroting rond te krijgen, een beroep doen op gemeentelijke subsidie. Op grond van de gemeentelijke verordening verstrekt een gemeente een tegemoetkoming in de kosten van organisaties, die bijdragen aan het welzijn van de burgers, zoals organisaties op het terrein van maatschappelijk welzijn, cultuur, sport en recreatie. Aan subsidieverlening kunnen voorwaarden ten gunste van alcoholmatiging worden verbonden. De subsidieverordening biedt hier aangrijpingspunten voor. De gemeente kan voorwaarden verbinden aan de toekenning van subsidie, bijvoorbeeld dat er geen alcohol mag worden geschonken of alleen gedurende vastgelegde tijdstippen.
- In het kader van *Happy Fris?!* wordt gekeken hoe de verschillende wet- en regelgeving in de regio Twente wordt toegepast en uitgevoerd. Op basis hiervan worden voorstellen gedaan voor het aanscherpen en afstemmen hiervan.

Indicatoren	Bron	Meest actuele kengetal	Streefwaarde			
			2008	2009	2010	2011
Geen	-	-	-	-	-	-

3.3 Beleidslijn 3 Handhaving

Doelstelling

- Verstoring van de openbare orde als gevolg van overmatig alcoholgebruik verminderen.
- Handhaving van de gestelde regels rond alcoholmatiging en jeugd, zodat jeugdige overtreeders de consequenties ondervinden van hun overtredingen.

Activiteiten	Be- staand	Nieuw	Lokaal	Regio
1. Ontwikkelen en toepassen van alternatieve straffen.		X		X
2. Ontwikkelen en uitvoeren van een regionaal plan van aanpak rond keten en hokken.		X		X
3. Extra handhaven van de bepaling in de APV dat niet op de openbare weg gedronken mag worden, in samenwerking met politie en welzijnswerk.	X		X	
4. Controleren van barpersoneel op de IVA-instructie.	X		X	

- Overmatig alcoholgebruik door jongeren geeft overlast. Jongeren die een alcoholovertreding begaan, bijvoorbeeld alcohol op straat drinken, kunnen hiervoor van de politie een boete krijgen. De ervaring heeft echter geleerd dat jongeren niet lang wakker liggen van het geldbedrag dat ze voor deze boete kwijt zijn en dat ze er niets van leren. Om de jongeren van 12 tot en met 17 aan te pakken worden meerdere alternatieve straffen ontwikkeld en toegepast. Het gaat hierbij om strafbare feiten die worden begaan onder invloed van alcohol en welke de hoofdofficier kan aanmerken als Haltfeiten. Mogelijkheid is bijvoorbeeld 'Boete of een kanskaart' welke in de Achterhoek als pilot is opgezet en uitgevoerd. Hierin worden jongeren niet meer beboet, maar doorgestuurd naar Halt voor een leerstraf bij verslavingszorg.
- Jongeren creëren keten in schuurtjes, caravans en op zolderruimtes. Deze ontmoetingsplekken, die structureel bezocht worden, hebben voor jongeren een belangrijke sociale functie. Er wordt ook veel alcohol gedronken. Omdat dit een regionaal probleem is, wordt deze activiteit regionaal opgepakt binnen Twente. Aangezien er nog weinig in de regio Twente bekend is over deze keten is het belangrijk om per gemeente het aantal hokken en keten in kaart te brengen en de tekortkomingen te constateren. Alcoholgebruik (overmatig) en veiligheid zijn hierbij de belangrijkste items. Na deze eerste stap kan er in de regio worden afgesproken hoe hier collectief mee om te gaan.
- In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is opgenomen dat het verboden is om op de weg alcoholhoudende drank te nuttigen of aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank bij zich te hebben (een aantal uitzonderingen daargelaten). Deze bepaling krijgt in samenwerking met politie en welzijnswerk de komende periode extra aandacht. Hierbij worden gelijktijdig de overlastsituaties van rondhangende groepen jongeren aangepakt.
- Barvrijwilligers die alcoholhoudende drank schenken moeten een instructie gevolgd hebben over verantwoord alkoholschenken (IVA). Hiervoor bestaan cursussen. Op momenten dat er alcohol wordt geschonken hoort er altijd een leidinggevende of een barvrijwilliger met IVA aanwezig te zijn. Bij de subsidiëring van verenigingen kan deze voorwaarde opgenomen worden. Daarnaast verdient controle de aandacht.

Indicatoren²	Bron	Meest actuele kengetal	Streefwaarde			
			2008	2009	2010	2011
Aantal verstoringen van de openbare orde als gevolg van alcohol.	Politie	PM				
Aantal jongeren dat een strafbaar feit heeft gepleegd onder invloed van alcohol.	Politie	PM				

² Op dit moment zijn er nog geen afspraken gemaakt met de politie en Halt over dergelijke cijfers. Dit is een actiepunt voor 2008. In 2009 zullen de eerste cijfers omtrent uitgaansgeweld in relatie tot alcoholgebruik bekend zijn.

4 Uitvoering

4.1 Financiën

Voor de periode 2008 tot en met 2011 is in de gemeentelijke begroting een budget opgenomen voor de aanpak van alcoholmatiging. Het gaat hierbij om de volgende bedragen:

Lokaal	2008	2009	2010	2011	Totaal
Zorg SE (extra gelden)	20.000	20.000	20.000	20.000	80.000
Zorg SE (structurele gelden)	6.228	6.228	6.228	6.228	24.912
Overheveling budget 2006-2007	12.457 ³				12.457
Veiligheid BVL (GSB3 gelden)	18.719	15.659	Pm ⁴	Pm	34.378
Totaal beschikbaar	€ 57.404	€ 41.887	€ 26.228	€ 26.228	€ 151.747

De provincie Overijssel heeft daarnaast de komende jaren ook gelden beschikbaar gesteld voor alcoholmatiging en jeugd in de regio Twente:

Regionaal	2008	2009	2010	2011	Totaal
	100.000	100.000	100.000	100.000	400.000
Totaal beschikbaar	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 400.000

Via de onderstaande tabellen worden deze bedragen toegekend aan activiteiten. Inzet van deze activiteiten kan wijzigen op basis van lokale en regionale ontwikkelingen. Het gaat hier dan ook om een dynamisch overzicht. In 2010 wordt een tussentijdse evaluatie uitgevoerd op basis waarvan de begroting mogelijk wordt aangepast.

Lokaal	2008	2009	2010	2011	Totaal
Op tijd voorbereid	12.180	12.180	8.500	8.500	41.360
Home party	8.500	8.500	4.000	4.000	25.000
Strengthening Families	9.000	9.000	4.500	4.500	27.000
Specifieke situaties	12.500	6.000	3.000	3.000	24.500
Overig beleid alcoholmatiging 23+	15.224	6.207	6.228	6.228	33.887
Totaal	€ 57.404	€ 41.887	€ 26.228	€ 26.228	€ 151.747

Voor de inzet van de regionale middelen zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

1. Het moet gaan om projecten die uitgevoerd worden binnen meerdere gemeenten.
2. Wanneer gemeenten nieuwe initiatieven willen ontwikkelen waar andere gemeenten (op termijn) van kunnen profiteren, kunnen deze ook uit het regionale budget bekostigd worden.
3. Regionaal worden de prioriteiten van de gemeenten vastgesteld. Deze prioriteiten hebben voorrang binnen de financiering.

De gemeenten overleggen gezamenlijk over de inzet van de middelen. Hiervoor worden de regionale werkgroepen benut.

4.2 Communicatie

Alcoholmatiging is een actueel onderwerp en verdient de nodige aandacht. Belangrijk is dan ook dat een communicatieplan wordt opgesteld waarmee op verschillende manieren aandacht wordt besteed aan dit plan van aanpak zelf en de activiteiten die eruit voortkomen. Afstemming met de regionale communicatie verdient hierbij de aandacht.

Bekostiging van de communicatie vindt plaats vanuit de post overig beleid alcoholmatiging 23+.

³ Afhankelijk van raadsbesluit hierover bij vaststelling van de jaarrekening.

⁴ Over het vervolg van GSB-3 is op dit moment nog onvoldoende bekend.